

IZVEŠTAJ O RADU VIKTIMOLOŠKOG DRUŠTVA SRBIJE ZA 2005. GODINU

- ❖ Misija, ciljevi i zadaci
- ❖ Aktivnosti Viktimološkog društva Srbije u 2005. godini
- ❖ Osobe angažovane na realizaciji aktivnosti VDS u 2005. godini
- ❖ Učešće članova VDS na stručnim i naučnim skupovima i seminarima u zemlji i inostranstvu
- ❖ Posete stručnjaka i studenata iz inostranstva
- ❖ Donatori

Beograd, mart 2006. godine

Misija, ciljevi i zadaci

Viktimološko društvo Srbije (VDS) je nezavisno i neprofitno udruženje građana, koje je osnovano 12. novembra 1997. godine s ciljem da okupi što veći broj istraživača, eksperata i aktivista zainteresovanih da rade na razvoju viktimologije i unapređenju prava i zaštite žrtava kriminaliteta, rata i kršenja ljudskih prava, bez obzira na njihov pol, versku i religijsku pripadnost, politička opredeljenja ili druge karakteristike.

Viktimološko društvo je član Svetskog viktimološkog društva od 1999. godine, a od 2004. godine i Evropskog foruma službi za žrtve. Od decembra 2005. godine VDS je član ISPAC-a (International Scientific and Professional Advisory Council of the United Nations Crime Prevention and Criminal Justice Programme), Međunarodnog naučnog i profesionalnog savetodavnog tela u okviru Programa Ujedinjenih nacija za sprečavanje kriminaliteta i krivično pravo. Viktimološko društvo Srbije je član Republičkog tima za borbu protiv trgovine ljudima.

Glavne aktivnosti VDS su:

- Predlaganje izmena i dopuna zakona i zalaganje za njihovu implementaciju;
- Praćenje položaja žrtve u krivičnom postupku (monitoring);
- Pomoć i podrška žrtvama kriminaliteta;
- Naučno istraživanje različitih oblika viktimizacije, njihovih posledica i načina prevencije, kao osnov za dalje kreiranje odgovarajuće politike u pogledu poboljšanja položaja žrtava kriminaliteta i rata i zaštite njihovih prava;
- Istina i pomirenje;
- Izdavačka delatnost ;
- Organizovanje naučnih i stručnih skupova;
- Zalaganje za podizanje društvene svesti o položaju žrtava, njihovim pravima i problemima; i
- Razvijanje viktimologije kao akademske discipline/edukacija.

U ovim aktivnostima ogleda se kontinuitet rada Društva na ostvarivanju dugoročnih ciljeva u pogledu poboljšanja položaja žrtava, stvaranja novih institucija, vladavine prava i prevencije kriminaliteta i konflikata.

Tokom proteklih osam godina rada, Viktimološko društvo je ostvarilo saradnju u nizu zemalja u centralnoj i istočnoj Evropi, kao što su Mađarska, Slovačka, Češka Republika, Hrvatska, Slovenija, BiH, Makedonija, Albanija, Ukrajina, Moldavija, Rumunija, Bugarska, ali i sa zemljama Zapada – Velikom Britanijom, Belgijom, Holandijom, Italijom, Francuskom, Austrijom, Norveškom, SAD, kao i sa organizacijama i ekspertima iz Južne Afrike i Australije.

Aktivnosti Viktimološkog društva Srbije u 2005. godini

❖ Informisanje članova VDS i javnosti o projektima i drugim aktivnostima

Tokom 2005. godine, članovi VDS koji su na mailing listi Društva *VDS info*, dobijali su redovno informacije o projektima koji su u toku, publikacijama koje su izašle iz štampe,

skupovima koje je VDS organizovalo ili kojima su prisustvovali članovi i članice VDS, kao i o drugim aktivnostima Viktimološkog društva Srbije.

I tokom prethodne godine, redovno je ažuriran web site Društva na kome se mogu naći sve informacije o radu Društva – projektima, publikacijama, skupovima i slično. Informacije su dostupne na srpskom i engleskom jeziku.

Istupanjem članova Društva u medijima povećana je vidljivost Društva i njegovih aktivnosti, posebno vezano za aktivnosti u vezi trgovine ljudima, pružanja pomoći i podrške žrtvama i istine i pomirenja.

❖ **Biblioteka VDS**

Tokom 2005. godine uvećavan je fond knjiga i rađeno je na razvijanju viktimološke biblioteke. Biblioteka VDS dostupna je svim članovima Društva.

Ova aktivnost je bila volonterska i samofinansirajuća.

❖ **Zalaganje za izmene zakona i prakse**

Unapređenje strategija implementacije nacionalnih planova akcije za borbu protiv trgovine ljudima u zemljama koje su u procesu stabilizacije i priključivanja (Enhancement of the Implementation Strategies for National Anti-Trafficking Action Plans in SAP countries)

Projekat je realizovan u periodu od jula 2004. do kraja 2005. godine, u saradnji sa ICMPD iz Beča (Međunarodni centar za politiku migracija i razvoj), NVO Ženska soba iz Hrvatske i LaStrada iz Moldavije. Cilj projekta bio je podrška nacionalnim timovima i civilnom društvu u izradi i implementaciji nacionalnih planova akcije.

U 2005. godini realizovane su sledeće aktivnosti:

- Učešće na sastancima (zajedno sa predstavnicima ICMPD) sa nacionalnim koordinatorima za borbu protiv trgovine ljudima i članovima nacionalnih timova u Srbiji i Makedoniji;
- Učešće na sastancima projektnog tima;
- Ažuriranje baze podataka o NVO u Srbiji, Makedoniji i Albaniji koje se bave problemima trgovine ljudima (tzv. roster NVO);
- Analize starih nacionalnih planova akcije za Srbiju, Makedoniju i Albaniju, kao i nacrti novih nacionalnih strategija i planova akcije;
- Pravljenje/modifikovanje tabele za praćenje implementacije nacionalnog plana akcije u Srbiji;
- Redovno informisanje ICMPD o konkretnim aktivnostima koje se preduzimaju u borbi protiv trgovine ljudima u Srbiji kao i o aktuelnim dešavanjima, seminarima, okruglim stolovima u vezi sa pitanjem trgovine ljudima;
- Učešće na regionalnim seminarima u Beču od 21. do 23. aprila 2005. godine (dr Vesna Nikolić-Ristanović) i na Ohridu od 21. do 23. novembra 2005. godine (mr Sanja Čopić).

U realizaciju projekta neposredno su bile uključene dr Vesna Nikolić-Ristanović i mr Sanja Čopić, a u delu aktivnosti tokom 2005. godine učestvovala je i Olivera Simić.

Projekat je finansirala EU u okviru CARDS programa.

Međunarodna konferencija „Alternativni oblici reagovanja na kriminalitet i prava žrtve“

Međunarodna konferencija „Alternativni oblici reagovanja na kriminalitet i prava žrtve“ održana je 12. novembra 2005. godine u Beogradu, u hotelu Palace.

Osnovni cilj konferencije bio je upoznavanje naučne i stručne javnosti sa osnovnim principima i teorijskim polazištima retributivnog i restorativnog oblika reagovanja na kriminalitet, kao i prednostima i manama jednog odnosno drugog sistema, posebno u vezi sa mestom žrtve u njemu i zaštitom prava žrtava. Na konferenciji su izložena i neka svetska iskustva u pogledu primene restorativnog pristupa reagovanju na kriminalitet, kao i mogućnosti za implementaciju pojedinih oblika alternativnog reagovanja na kriminalitet kod nas. Rad na konferenciji odvijao se kroz tri plenarne sesije: 1. restorativna i retributivna pravda, 2. iskustva iz regiona, i 3. potrebe alternativnog reagovanja na kriminalitet u Srbiji. U okviru ovih tematskih celina, uvodna izlaganja imali su:

1. Prof. dr Nils Christie (Norveška) - *Posredovanje i krivični sudovi kao veliki rituali*
2. Mr Antony Pemberton (Holandija) - *Ozbiljno uzimanje u obzir položaja žrtve u konceptu restorativne pravde*
3. Lyudmila Alpern (Rusija) - *Posredovanje kao oblik socijalnog razvoja*
4. Prof. dr Monika Platek (Poljska) - *Prepreke za uvođenje procesa restorativne pravde i načini za njihovo prevazilaženje u sudskoj praksi u Poljskoj*
5. Prof. dr Alenka Šelih (Slovenija) - *Alternativne sankcije u krivičnompravnom sistemu Slovenije – uvodjenje, primena, problemi*
6. Božica Cvjetko (Hrvatska) - *Alternativa pokretanju kaznenog postupka prema maloljetnim i mlađim punoljetnim počiniteljima kaznenih djela, odnosno alternativa pokretanju kaznenog postupka u predmetima nasilja u obitelji*
7. Prof. dr Nataša Mrvić-Petrović (Srbija) - *Alternative kažnjavanju i novo zakonodavstvo Republike Srbije*
8. Mr Ivana Stevanović (Srbija) - *Nova zakonska rešenja o maloletnicima: značaj alternativa institucionalnom tretmanu (u svetlu reintegracije izvršioaca i osnaživanja žrtava)*
9. Prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, Mr Sanja Čopić (Srbija) - *Položaj žrtve u Srbiji: klasični krivični postupak i mogućnosti restorativne pravde*

Konferencija je okupila preko 50 učesnika, i to: profesore univerziteta, istraživače, predstavnike sudova, tužilaštava, policije, potom predstavnike Kazneno-popravnog zavoda za žene u Požarevcu, centara za socijalni rad, nevladinih organizacija, međunarodnih organizacija, advokate i prosvetne radnike.

Radovi sa konferencije u integralnom obliku biće objavljeni u časopisu o viktimizaciji, ljudskim pravima i rodu *Temida* i to u broju 1 za 2006. godinu.

Konferencija je bila medijski praćena. Konferenciji su prisustvovali novinari TV Studio B, TV B92, Bete i Tanjuga. Izjave za TV B92 dali su prof. dr Vesna Nikolić-Ristanović, prof. dr Nils Christie i prof. dr Monika Platek, a za TV Studio B, mr Sanja Čopić. Informacije o konferenciji objavljene su i u štampanim medijima.

Organizovanje Konferencije finansijski su pomogli Fond za otvoreno društvo i Misija OEBS-a u Srbiji i Crnoj Gori.

Kampanja Amnestija za žrtve nasilja

Kampanja *Amnestija za žrtve nasilja* pokrenuta je 2002. godine na inicijativu dr Vesne Nikolić-Ristanović i postala je deo stalnih aktivnosti VDS.

Pokretanje kampanje usledilo je nakon izmene krivičnog zakonodavstva u smislu uvođenja krivičnog dela pod nazivom *nasilje u porodici*, a neposredan povod bilo je samoubistvo jedne žene koja se nalazila na izdržavanju zatvorske kazne u KPD za žene u Požarevcu, a koja je bila žrtva dugogodišnjeg nasilja u porodici. U okviru ove kampanje VDS se zalaže za pomilovanje žena koje su, braneći se od nasilja, lišile života svoje nasilnike. U toku protekle tri i po godine pomilovano je ukupno 6 žena.

Tokom 2005. godine podrška je uglavnom pružana preko VDS info i podrška žrtvama vezano za informisanje i emotivnu podršku ženama, ali nije došlo do pomilovanja nijedne žene.

Ovo je volonterska i samofinansirajuća aktivnost u čiju realizaciju su neposredno uključene dr Vesna Nikolić-Ristanović i Jasmina Nikolić.

22. februara 2005. godine, na inicijativu VDS, prvi put je obeležen Međunarodni dan žrtava. Međunarodni dan žrtava je obeležen konferencijom za štampu na kojoj su, pored VDS, učestvovali i Savetovalište protiv nasilja u porodici, ASTRA i I.A.N.

Okrugli sto „Dozvola privremenog boravka za žrtve trgovine ljudima i zakonodavstvo u Srbiji“

U okviru projekta *Razvijanje mehanizama za praćenje postupka izdavanja dozvole privremenog boravka žrtvama trgovine ljudima i procesuiranja slučajeva trgovine ljudima u Srbiji*, 6. decembra 2005. godine organizovan je okrugli sto „Dozvola privremenog boravka za žrtve trgovine ljudima i zakonodavstvo u Srbiji“.

Cilj okruglog stola bilo je razmatranje i definisanje predloga izmena i dopuna Zakona o kretanju i boravku stranaca a u vezi sa izdavanjem dozvole privremenog boravka stranim državljanima žrtvama trgovine ljudima. Osnov diskusije bio je Predlog izmena i dopuna Zakona o kretanju i boravku stranaca a u vezi sa izdavanjem dozvole privremenog boravka stranim državljanima žrtvama trgovine ljudima, koji je sačinila radna grupa Viktimološkog društva Srbije. Na ovaj način nastavljeno je višegodišnje zalaganje VDS za izmene relevantnog zakonodavstva u vezi sa trgovinom ljudima u Srbiji.

Na okruglom stolu govorili su:

1. Jovana Škrnjug, kancelarija Međunarodne organizacije za migracije u Beogradu: *Program izdavanja dozvole privremenog boravka za žrtve trgovine ljudima u zemljama Zapadnog Balkana*
2. Mitar Đurašković, MUP RS, Uprava granične policije: *Instrukcija o uslovima za odobrenje privremenog boravka stranim državljanima žrtvama trgovine i njena primena u praksi*
3. Mr Sanja Čopić, Viktimološko društvo Srbije: *Predlog izmena i dopuna Zakona o kretanju i boravku stranaca u vezi sa izdavanjem privremene dozvole boravka žrtvama trgovine ljudima koji je sačinila radna grupa VDS*

Okruglom stolu prisustvovali su predstavnici MUP RS, Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike, Službe za koordinaciju zaštite žrtava trgovine ljudima, nevladinih organizacija koje se neposredno bave problemom trgovine ljudima, IOM-a, UNICEF-a, potom advokati i naučni radnici.

Organizacija okruglog stola finansirana je u okviru projekta Razvijanje mehanizama za praćenje postupka izdavanja dozvole privremenog boravka žrtvama trgovine ljudima i procesuiranja slučajeva trgovine ljudima u Srbiji.

❖ **Praćenje suđenja (monitoring)**

Praćenje suđenja (monitoring) za različita krivična dela predstavlja jednu od stalnih aktivnosti VDS još od samog početka. Tokom 2005. godine prvenstveno su praćeni krivični postupci za krivično delo trgovine ljudima ili za druga krivična dela a u vezi sa trgovinom ljudima. Postupci su praćeni pred Posebnim većem Okružnog suda u Beogradu za organizovani kriminal i pred Opštinskim sudom u Pančevu.

Tokom 2005. godine suđenja su pratili: mr Biljana Simeunović-Patić i Ivana Petrović.

Ova aktivnost je u 2005. godini delimično finansirana, i to u sklopu projekta *Razvijanje mehanizama za praćenje postupka izdavanja dozvole privremenog boravka za žrtve trgovine ljudima i procesuiranja slučajeva trgovine ljudima u Srbiji*. Iz ovog projekta pokriveno je praćenje jednog postupka pred Posebnim odeljenjem Okružnog suda u Beogradu za krivično delo trgovine ljudima.

❖ **Istraživanja**

Istraživanje «Na ljudskim pravima zasnovan pristup rehabilitaciji žrtava trgovine ljudima» (Rights based approach on rehabilitation of victims of trafficking)

2005. godine objavljena je knjiga Bjerkan, L. (ur.) (2005) *Samo moj život – Rehabilitacija žrtava trgovine ljudima u cilju seksualne eksploatacije*. Beograd: Viktimološko društvo Srbije i Prometej-Beograd. Knjiga je objavljena na engleskom i srpskom jeziku. Prevod knjige sa engleskog na srpski jezik uradila je mr Biljana Simeunović-Patić. Juna 2005. godine u beogradskom Media centru održana je javna promocija knjige, na kojoj su, pored autorki (Lise Bjerkan, Linde Dyrild, Vesne Nikolić-Ristanović i Biljane Simeunović-Patić), govorile i Dragana Petrović, potpredsednica Saveta za ravnopravnost polova Vlade RS i Marianne Berg Haaland, Prvi sekretar ambasade Kraljevine Norveške u Beogradu.

U knjizi su prezentovani rezultati istraživanja «Na ljudskim pravima zasnovan pristup rehabilitaciji žrtava trgovine ljudima» koje je tokom 2004. godine realizovano u saradnji sa Sør-Trøndelag University College (Faculty of Health Care and Social Professions, Department of Social Work Programme) i Fafo Institute for Applied International Studies iz Norveške. U ovaj projekat su neposredno bile uključene dr Vesna Nikolić-Ristanović i mr Biljana Simeunović-Patić.

Štampanje knjige, prevod na srpski i javnu promociju finansirao je Norwegian Research Council.

Razvijanje mehanizama za praćenje postupka izdavanja dozvole privremenog boravka žrtvama trgovine ljudima i procesuiranja slučajeva trgovine ljudima u Srbiji

Ovaj projekat realizovan je u drugoj polovini 2005. godine, u saradnji sa kancelarijom Međunarodne organizacije za migracije u Beogradu. Cilj projekta bio je pravljenje predloga mehanizma za praćenje trgovine ljudima u Srbiji, s posebnim akcentom na praćenje postupka izdavanja dozvole privremenog boravka žrtvama trgovine ljudima i procesuiranja slučajeva trgovine ljudima u Srbiji.

Aktivnosti:

- Upoznavanje članova Republičkog tima za borbu protiv trgovine ljudima sa projektom;
- Povezivanje sa relevantnim institucijama i nevladinim organizacijama;
- Prikupljanje podataka o postojećim evidencijama o trgovini ljudima, odnosno o slučajevima trgovine ljudima u Srbiji i njihovom procesuiranju; postupku izdavanja dozvole privremenog boravka za strane državljane kao žrtve trgovine ljudima u Srbiji i broju izdatih dozvola; postojećoj zakonskoj regulativi u pogledu statističkih istraživanja, vođenja evidencija i mogućnosti praćenja procesuiranja krivičnog dela trgovine ljudima; postojećoj pravnoj regulativi u vezi sa izdavanjem dozlove privremenog boravka za strane državljane kao žrtve trgovine ljudima;
- Povezivanje sa partnerima na programu u BiH i Hrvatskoj i učešće na prvom koordinacionom sastanku u Beogradu 26. jula 2005. godine;
- Organizovanje okruglog stola *Dozvola privremenog boravka za žrtve trgovine ljudima i zakonodavstvo u Srbiji*, Beograd, 6. decembar 2005. godine;
- Pisanje mehanizma praćenja slučajeva trgovine ljudima koji će biti objavljen u zajedničkoj publikaciji sa rezultatima projekta partnera iz BiH i Hrvatske.

U ovaj projekat neposredno su bile uključene mr Sanja Čopić i dr Vesna Nikolić-Ristanović, a u pojedinim aktivnostima učestvovala su i mr Biljana Simeunović-Patić, Tijana Vitorović, Olivera Simić i Marina Kovačević.

Projekat je finansiran preko kancelarije Međunarodne organizacije za migracije u Beogradu od strane KBF.

❖ Pružanje podrške žrtvama kriminaliteta - Služba VDS info i podrška žrtvama

Služba *VDS info i podrška žrtvama* počela je sa radom 2003. godine. Namijenjena je žrtvama kriminaliteta, i to kako ženama tako i muškarcima. Žrtvama kriminaliteta pružaju se:

- informacije o njihovim pravima i načinu njihovog realizovanja;
- emocionalna podrška, i
- upućivanje na druge službe/organizacije u zavisnosti od konkretnih potreba žrtve.

Usluge koje žrtvama kriminaliteta nudi Služba su besplatne. Osnovni principi kojima se u radu rukovodi osoblje Službe su poverenje, poštovanje žrtve, njenih prava, potreba i osećanja, kao i poverljivost informacija koje žrtve koje nas kontaktiraju daju.

Tokom 2005. godine realizovane su sledeće aktivnosti:

- Organizovan je trening za volontere (februar-mart 2005.). Trening su koncipirale i realizovale dr Vesna Nikolić-Ristanović, Jasmina Nikolić, Ivana Vidaković i mr Sanja

Ćopić. Trening je prošlo 6 volontera, od kojih je 4 bilo uključeno u rad Službe. Trenutno u Službi radi 3 volontera.

- Volonteri su imali redovnu internu i dve eksterne supervizije.
- Organizovani su sastanci sa predstavnicima centra za socijalni rad Zemun, kao i sa predstavnicama Autonomnog ženskog centra i Incest trauma centra.
- Služba se u ciju pružanja podrške žrtvama obraćala policiji, centrima za socijalni rad i sudovima i to u sledećim mestima: Kula, Beograd, Bar, Paraćin, Čačak i Čuprija. U većini slučajeva dobijen je zvanični odgovor.
- U okviru rada Službe, praćeno je jedno suđenje za nasilje u porodici i pružena je podršku ženi žrtvi nasilja.
- Služba je pratila i pružala podršku jednoj osobi koja je bila pozvana u Institut za mentalno zdravlje radi psihijatrijskog veštaćenju radi utvrđivanja starateljstva prilikom razvoda braka. Ta osoba je bila dugogodišnja žrtva nasilja.
- Urađena je analiza rada Službe za period od 1. januara do 30. juna 2005. godine i u toku je sveobuhvatna kvalitativna i kvantitativna analiza za period od 1. jula do 31. decembra 2005. godine.
- Napravljeni su novi upitnici za vođenje podataka o žrtvama koje se obraćaju Službi VDS info i podrška žrtvama koji treba da omoguće lakše evidentiranje slučajeva, kao i kvalitetniju analizu i evaluaciju rada Službe (upitnik za telefonski razgovor, za neposredni i ponovni razgovor)
- U 2005. godini štampana su dva informativna postera i sledeće brošure namenjene žrtvama i osobama koje pružaju pomoć žrtvama:
 - *Službe za pomoć i podršku žrtvama kriminaliteta u Beogradu*
 - *Žrtve kriminaliteta i njihova prava*

U 2005. godini bilo je ukupno 452 poziva. Službi se obratilo ukupno 94 osobe, od toga je bilo 76 žena i 18 muškaraca. Najčešći povod za javljanje bilo je nasilje u porodici - 47,87%. Važnu grupu kojoj služba *VDS info i podrška žrtvama* pruža pomoć i podršku čine žene koje su bile žrtve dugogodišnjeg nasilja u porodici, a koje su, braneći se od nasilja, lišile života svoje nasilnike i nalaze se na izdržavanju kazne zatvora (32,9%). Pored toga, Službi su se javljale i žrtve drugih oblika kriminaliteta, kao što su različiti oblici diskriminacije i nasilja na radnom mestu, seksualnog nasilja, narušavanja ljudskih prava, prevare, pretnje, razbojništva, nemogućnost ostvarivanja prava na stan, starateljstva nad decom, nezadovoljstvo radom državnih organa, provera ugovora za odlazak u inostranstvo, sumnje na trgovinu ljudima, i slično).

Tokom 2005. godine o Službi je pisao list Opštine Stari grad, a o radu Službe su govorile Jasmina Nikolić u TV emisiji studija B i B92; Vesna Nikolić-Ristanović u TV emisiji Ključ/RTS i na II Programu RTS, i Sanja Ćopić u radio emisiji Pećat, radio Beograd II.

Rukovoditeljka Službe je Jasmina Nikolić, a u rad službe su tokom 2005. godine bile uključene i dr Vesna Nikolić-Ristanović, mr Sanja Ćopić i volonteri Bojana Kovačević, Stefan Savić, Ema Bernarž, Tijana Vitorović, Saša Stanisavljević, Danijela Bjelić, Ljiljana Trlaja i Marina Kovačević.

Projekat su u 2005. godini finansijski pomagali Canadian International Development Agency i Opština Stari grad, ali je većim delom bio volonterski i samofinansirajući. Za njegov dalji razvoj se traže sredstva.

❖ Istina i pomirenje

Tokom 2005. godine, projekat «*Od sećanja na prošlost ka pozitivnoj budućnosti: koordinacija inicijativa civilnog društva, lobiranje državnih organa i povećavanje društvene vidljivosti istine o prošlosti*» imao je za ciljeve:

- a) Rad na promovisanju Trećeg puta u bavljenju istinom i pomirenjem;
- b) Koordinaciju aktivnosti grupa i pojedinaca koje rade u oblasti istine i pomirenja u Srbiji;
- c) Pripremu, osnivanje i razvoj Asocijacije koja obuhvata organizacije i pojedince čiji se rad u oblasti istine i pomirenja uklapa u koncepciju Trećeg puta i
- d) Informisanje organizacija i pojedinaca u regionu o formiranju Asocijacije i ideji Trećeg puta.

Aktivnosti koje su realizovane tokom 2005. godine su:

- Formiranje i razvoj Asocijacije, uključujući i promociju ideje Trećeg puta.
- Razvoj Asocijacije u 2005. godini može se pratiti kroz četiri konsultativna sastanka koji su održani u Beogradu (24. mart; 10. i 11. jun), Novom Pazaru (23-25. septembar) i Bačkoj Palanci (10. i 11. decembar).
- Konačan dogovor o formiranju Asocijacije postignut je na drugom konsultativnom sastanku, tako da se 10. jun uzima za datum njenog osnivanja. Postignuta je saglasnost da se Asocijacija nazove **Zajednička akcija ZA istinu i pomirenje (ZAIP)** i da se ideja Trećeg puta predstavi kroz informativni liflet.
- Formiranje mreže saradnika u štampanim i elektronskim medijima.
- Informisanje organizacija i pojedinaca u regionu.
- Napravljen je i javno promovisan kratki dokumentarni film «*Srbija na putu istine i pomirenja*». Film je napravljen na osnovu snimaka tribina koje je VDS organizovalo u lokalnim zajednicama tokom 2003. i 2004. godine.
- Objavljen je i distribuiran informativni liflet «*Treći put*».
- Rad na projektu bio je predstavljen široj javnosti kroz medijske izveštaje i javne promocije Trećeg puta:
 - Prilog u listu Magyar Szo, od 2-3 jula. Prilog pripremila novinarka Gizela Stanyo Tot, koja je prisustvovala sastanku VDS organizovanom 1.7. za novinare
 - Učestvovanje Vesne Nikolić-Ristanović i Vlade Paunovića u emisiji TV Kragujevac o Istini, pomirenju i odgovornosti, koja je emitovana 6. i 11. jula. U emisiji je promovisan Treći put, a prikazan je i film VDS *Srbija na putu istine i pomirenja*.
 - Intervju sa Vesnom Nikolić-Ristanović objavljen je u kragujevačkom listu Svetlost, od 7. jula. Čitaocima Svetlosti predstavljen je Treći put kao model za implementaciju pomirenja u našem regionu.
 - Intervju sa Vesnom Nikolić-Ristanović objavljen je u NIN-u (br. 2845) u okviru teksta Marijane Milosavljević – *U kandžama politikantstva*, od 7. jula.
 - Tekst lifleta o Trećem putu objavljen je u celosti u oktobarskom broju časopisa Tolerancija, koji izdaje Društvo za toleranciju, Bačka Palanka
 - Gostovanje Vesne Nikolić-Ristanović 28. jula u emisiji niške TV5 – *Pošteno govoreći*, koju vodi novinar Rade Radovanović. U emisiju su se direktno uključivali gledaoci.
 - Regionalna RTV, iz Novog Pazara emitovala je prilog o trećem konsultativnom sastanku Zajedničke akcije za istinu i pomirenje, i film *Srbija na putu istine i pomirenja*

- Na III susretu studenata psihologije sa prostora bivše Jugoslavije «*Arhitektura mira*», održanom u Novom Sadu (9-13 novembra), Dragan Acimović je predstavio Treći put ka istini i pomirenju. Prikazan je i film *Srbija na putu istine i pomirenja*.
- O Trećem putu piše novinarka Jelena Grujić u svojoj knjizi *Politička upotreba izbeglica*, u poglavlju Izbegličko biračko telo. Knjiga je promovisana 19. decembra u Medija centru.
- U Medija centru je održana Konferencija za štampu, VDS i Asocijacije Zajednička akcija ZA istinu i pomirenje, u kojoj su predstavljeni Treći put i Asocijacija. Konferenciji su prisustvovali novinari Radija B92, Tanjuga, Radija 202 i Bete. Vesna Nikolić-Ristanović je dala izjavu za Radio B92, a Betina informacija je objavljena u listu Danas, i prenesena na sajtu Centra za razvoj neprofitnog sektora.
- U časopisu Temida 4-2005 objavljen je tekst Vesne Nikolić-Ristanović i Nataše Hanak: *Asocijacija Zajednička akcija ZA istinu i pomirenje: koordinacija inicijativa civilnog društva i povećavanje društvene vidljivosti Trećeg puta*
- Mailing lista članova Asocijacije napravljena je u junu 2005. godine, a počela je da funkcioniše nakon sastanka u Novom Pazaru.

U realizaciju projekta neposredno su bile uključene dr Vesna Nikolić-Ristanović, mr Nataša Hanak i Danijela Bijelić.

Realizaciju projekta finansijski su pomogli Fond za otvoreno društvo i Friedrich Ebert Stiftung.

❖ **Predavanja**

U organizaciji Viktimološkog društva Srbije, prof. dr Nils Christie održao je predavanje „*Restorativna i retributivna pravda u kontekstu rata i ratnih zločina*” 14. novembra 2005. godine, u prostorijama fondacije Friedrich Ebert Stiftung u Beogradu. Transkript predavanja je, uz saglasnost autora, objavljen u časopisu *Temida* broj 4 za 2005. godinu.

❖ **Razvijanje viktimologije kao akademske discipline**

Program specijalističkog kursa o trgovini ljudima za socijalne radnike

Tokom 2005. godine, u okviru aktivnosti VDS vezanih za edukaciju, napravljen je program specijalističkog kursa i priručnik o trgovini ljudima za socijalne radnike. Kurs je namenjen socijalnim radnicima i drugim profesionalcima koji rade u institucijama socijalne zaštite, ali se može koristiti i za edukaciju drugih stručnjaka. Ovaj kurs pruža teorijska i praktična znanja i veštine za rad sa žrtvama trgovine ljudima, posebno ženama i decom.

U realizaciju ove aktivnosti bile su uključene dr Vesna Nikolić-Ristanović, mr Sanja Čopić, mr Biljana Simeunović-Patić, mr Olivera Simić i Jasmina Nikolić.

Realizaciju izrade programa specijalističkog kursa o trgovini ljudima finansijski je pomogla Ambasada Norveške.

❖ Izdavačka delatnost

Časopis o viktimizaciji, ljudskim pravima i rodu Temida

Teme brojeva u 2005. godini su:

- 1) *Nasilje u porodici*
- 2) *Žrtve i pravni sistem*
- 3) *Deca žrtve*
- 4) *Žrtve i mediji*

Štampanje časopisa *Temida* u 2005. godini finansijski je pomoglo Ministarstvo nauke i zaštite životne sredine RS, a finansiranje broj 4 pomogao je i Fridrich Ebert Stiftung.

Knjige

U 2005. godini iz štampe je izašla jedna knjiga:

1. Bjerkan, L. (ur.) (2005) *Samo moj život – Rehabilitacija žrtava trgovine ljudima u cilju seksualne eksploatacije*. Beograd: Viktimološko društvo Srbije i Prometej. Beograd.

❖ Ostale aktivnosti

Viktimološko društvo Srbije je 2005. godine uputilo pismo podrške Svetskom viktimološkom društvu za zvanični dokument koji je ova organizacija prezentovala na 11. kongresu UN o prevenciji kriminaliteta i krivičnom pravu koji je održan u Bankoku maja 2005. godine. Dokument se odnosi na potrebu preduzimanja konkretnih akcija u vezi sa zaštitom žrtava kriminaliteta, zloupotrebe moći i terorizma u budućnosti, zasnivajući se prevashodno na Deklaraciji UN o osnovnim principima pravde za žrtve kriminaliteta i zloupotrebe vlasti. Ovaj dokument, tačnije izjava, postala je deo Deklaracije koja je usvojena na ovom Kongresu.

Aktivnosti VDS postale su vidljive stručnjacima iz inostranstva i kroz rad koji su, na inicijativu počasnog člana VDS dr Dušana Cotića, napisale dr Vesna Nikolić-Ristanović i mr Sanja Čopić: Nikolić-Ristanović, V., Čopić S. (2005) „Civil Society in Serbia and its Impact on the State Response to Victimization“, u: Vetere Eduardo, Pedro David, *Victims of Crime and Abuse of Power – Festschrift in honour of Irene Melup*, UN Congress on Crime Prevention and Criminal Justice, Bangkok: 381-394. Rad je objavljen u posebnoj monografiji koja je prezentovana na 11. kongresu UN o prevenciji kriminaliteta i krivičnom pravu u Bankoku maja 2005. godine.

Osobe koje su bile angažovane na realizaciji aktivnosti VDS u 2005. godini

Tokom 2005. godine na realizaciji projekata i stalnih aktivnosti VDS bili su angažovani:

- 1 osoba koja je u stalnom radnom odnosu – Jasmina Nikolić, rukovoditeljka službe VDS *info i podrška žrtvama*
- 4 osobe koje su bile angažovane po ugovoru o autorskom delu – dr Vesna Nikolić-Ristanović, mr Sanja Čopić, mr Nataša Hanak i mr Olivera Simić.
- 1 računovođa – Bernada Ljubinković
- 1 osoba koja održava web site – Tatjana Orelj

- 3 spoljne saradnice – mr Biljana Simeunović-Patić, Ivana Vidaković i Ivana Petrović
- volonteri/volonterke u službi *VDS info i podrška žrtvama* – Bojana Kovačević, Stefan Savić, Ema Bernarž, Tijana Vitorović, Saša Stanisavljević, Danijela Bjelić, Ljiljana Trlaja i Marina Kovačević.

Učešće članova VDS na stručnim i naučnim skupovima i seminarima u zemlji i inostranstvu (u ime VDS ili sa prezentacijama aktivnosti VDS)

Dr Vesna Nikolić-Ristanović

- Drugi regionalni seminar ICMPD o trgovini ljudima, Beč, 21.-23. april 2005.godine.
- Konferencija “Javne debate o prošlosti, lustracija i pravo“, Zagreb, 17.-20. februar 2005. godine.
- Konferencija “Osiguranje pravilne identifikacije i odgovarajuće pomoći žrtvama trgovine ljudima”, Beograd, 26. maj 2005 godine.
- Međunarodna konferencija “Restorativna pravda i uspostavljanje mira na Balkanu”, Dubrovnik, 22.-24. maj 2005. godine.
- Konferencija mreže organizacija za rad sa ženama žrtvama nasilja, Beograd, 3.-4. septembar 2005.
- Konferencija “Zajedno protiv sadašnjeg ropstva“, Firenca, Italija, 19.-21. oktobar 2005 godine.
- Međunarodna konferencija „Alternativni oblici reagovanja na kriminalitet i prava žrtve“, Beograd, 12. novembar 2005. godine.
- 11. plenarni sastanak ISPAC-a i Međunarodna konferencija “Merenje trgovine ljudima: kompleksnosti i teškoće”, Courmayeur Mont Blanc, Italija, 1.-4. decembar 2005. godine.

Dr Dušan Cotić

- 11. plenarni sastanak ISPAC-a i Međunarodna konferencija “Merenje trgovine ljudima: kompleksnosti i teškoće”, Courmayeur Mont Blanc, Italija, 1.-4. decembar 2005. godine.

Mr Sanja Ćopić

- Konferencija i 19. godišnja skupština Evropskog foruma službi za žrtve, Haarlem, Holandija, maj 2005. godine.
- Treći regionalni seminar ICMPD o trgovini ljudima, Ohrid, 21.-23. novembar 2005. godine.
- Seminar o borbi protiv trgovine ljudima za stručne radnike u socijalnoj zaštiti, Beograd, jun i septembar 2005. godine.
- Seminar ”Trgovina decom u Srbiji - pretnja i realnost”, Leskovac, Palić i Kikinda, jun, septembar i decembar 2005. godine.
- Konferencija mreže organizacija za rad sa ženama žrtvama nasilja, Beograd, 3.-4. septembar 2005. godine.
- Međunarodna konferencija „Alternativni oblici reagovanja na kriminalitet i prava žrtve“, Beograd, 12. novembar 2005. godine.
- Regionalni forum nevladinih organizacija iz centralne i istočne Evrope o prevenciji kriminaliteta, Beč, 27.-28. oktobar 2005. godine.
- Okrugli sto *Dozvola privremenog boravka za žrtve trgovine ljudima i zakonodavstvo u Srbiji*, Beograd, 6. decembar 2005. godine.

Mr Biljana Simeunović-Patić

- “Ljudska prava pred sudovima u Srbiji”, Beograd, 13. maj 2005. godine.

Mr Sanja Milivojević

- Seminar ”Trgovina decom u Srbiji - pretnja i realnost”, Vrnjačka Banja, maj 2005. godine.

Mr Olivera Simić

- Međunarodna konferencija o istini i pomirenju, Sarajevo, 16.-19. avgust 2005. godine.

Jasmina Nikolić

- Konferencija i 19. godišnja skupština Evropskog foruma službi za žrtve, Haarlem, Holandija, maj 2005. godine.
- Okrugli sto “Podrška žrtvama i svedocima u krivičnom postupku“, Beograd, mart 2005. godine.
- Konferencija mreže organizacija za rad sa ženama žrtvama nasilja, Beograd, 3.-4. septembar 2005.
- Konferencija “Kriminalitet mladih, neizvesna budućnost“, Edinburg, Škotska, 19. oktobar 2005. godine.

Dr Zoran Ilić

- “Razvijanje mreže“ (Network Development), Sarajevo, 19.-23. septembar 2005. godine.

Danijela Bijelić

- „Suočavanje s budućnošću“, Beograd, 31. oktobar 2005.
- II susret studenata psihologije sa prostora bivše Jugoslavije „Arhitektura mira“, Novi Sad, 9.-13. novembra 2005. godine.

Posete stručnjaka i studenata iz inostranstva u cilju upoznavanja sa radom VDS i konsultacija u vezi sa njihovim istraživačkim radom

Tokom 2005. godine, Viktimološko društvo Srbije posetili su:

- Linda Dyrild i Lise Bjerkan iz Norveške
- Danijela Srbić, ICMPD, Austrija
- Marta Valinas, Katholieke Universiteit, Leuven, Belgija
- Isla Paterson, CIDA, Kanada
- Nicole Byan, SAD
- Saša Poučki, SAD
- Jelena Subotić, SAD
- Grupa studenata iz Norveške,
- Vera Pleša Golubović, Crveni križ, Hrvatska
- Lovorka Marinović, IOM, Hrvatska
- Marijana Senjak, Medica-Zenica, Bosna i Hercegovina
- Sabiha Haskić, Medica-Zenica, Bosna i Hercegovina
- Susan D.Somach, SAD

- Teresa L.Canady, SAD
- Michelle Weljanovska, Australija
- Oliver Bačanović, profesor Policijske akademije, Skopje
- Ivancica, treba da nadjem prezime
- Shannon Oliver, SAD

Donatori

U 2005. godini realizaciju projekata i drugih aktivnosti VDS finansijski su podržali:

- ✓ Ministarstvo nauke i zaštite životne sredine RS
- ✓ Opština Stari Grad
- ✓ Norvegien Research Council
- ✓ Norveška ambasada u Beogradu
- ✓ Fondacija Friedrich Ebert Stiftung
- ✓ European Commission (CARDS)
- ✓ OEBS
- ✓ IOM
- ✓ Fond za otvoreno društvo
- ✓ Canadian International Development Agency

Donatorima se i ovom prilikom zahvaljujemo.

U Beogradu,
25. marta 2006. godine